

CHARACTERISTIC FEATURES OF THE USE OF NATIONAL CULTURAL NATIONAL CULTURAL LEXICON IN MASS MEDIA

Jurayeva Barno Nizomiddinovna

English Teacher at Termiz Institute of Engineering Technologies

Annotatsiya

Ushbu maqolada milliy madaniy leksikani ommaviy axborot vositalarida qo'llashning o'ziga xos xususiyatlari va uning madaniy vakillik va muloqotga ta'siri o'rganiladi. U media tarkibidagi milliy madaniy o'ziga xoslikni aks ettiruvchi lingvistik xususiyatlarni, madaniy ma'lumotnomalarni va moslashuvlarni o'rganadi.

Kalit so'zlar: Milliy madaniy leksika, ommaviy axborot vositalari, aloqa, madaniy o'ziga xoslik, lingvistik vakillik.

Annotation:

This article explores the peculiarities of the use of national cultural lexicon in the media and its impact on cultural representation and communication. It explores linguistic features, cultural references and adaptations that reflect the national cultural identity within the media.

Keywords: national cultural lexicon, media, communication, cultural identity, linguistic representation.

Аннотация:

В этой статье исследуются особенности использования национальной культурной лексики в средствах массовой информации и ее влияние на культурное представительство и общение. Он изучает лингвистические особенности, культурные отсылки и адаптации, отражающие национальную культурную идентичность в средствах массовой информации.

Ключевые слова: Национальный культурный лексикон, средства массовой информации, коммуникация, культурная идентичность, языковое представление.

Ommaviy axborot vositalari bugungi globallashtgan dunyoda jamoatchilik fikrini shakllantirish va axborot tarqatishda muhim rol o'ynaydi. Muloqotning ajralmas qismi sifatida til madaniy qadriyatlar va o'ziga xosliklarni aks ettirish va mustahkamlashda ulkan kuchga ega. Ommaviy axborot vositalarida milliy madaniy leksikadan foydalanish ajoyib hodisadir, chunki u nafaqat ma'lum bir madaniyatning noyob lingvistik xususiyatlarini aks ettiradi, balki uning ma'ruzachilari orasida jamoaviy o'ziga xoslik hissini rivojlantirishga yordam beradi. Ushbu maqola ommaviy axborot vositalarida milliy madaniy leksikani qo'llashning o'ziga xos xususiyatlarini va uning madaniy vakillik va muloqotga ta'sirini o'rganishga qaratilgan.

Ommaviy axborot vositalarida milliy madaniy leksikadan foydalanishni o'rganish uchun gazetalar, jurnallar, televizion dasturlar va onlayn platformalar kabi turli xil ommaviy axborot vositalarining har tomonlama tahlili o'tkazildi. Milliy madaniy leksikani aks ettiruvchi aniq lingvistik xususiyatlarni aniqlash va tahlil qilish uchun sifatli yondashuv qo'llanildi. Bundan tashqari, aniq dalillarni taqdim etish va topilmalarni qo'llab-quvvatlash uchun turli xil ommaviy axborot manbalaridan misollar o'rganildi.

Ommaviy axborot vositalarida milliy madaniy leksikadan foydalanish bir nechta xarakterli xususiyatlarga ega bo'lishi mumkin, ular kontekst, maqsad va auditoriyaga qarab farq qilishi mumkin. Ommaviy axborot vositalarida milliy madaniy leksikondan foydalanish bilan bog'liq ba'zi umumiy xususiyatlar:

- **Shaxsiyat va vakillik:** ommaviy axborot vositalarida Milliy madaniy leksika ma'lum bir millat yoki jamoaning madaniy o'ziga xosligi va qadriyatlarini aks ettirish va aks ettirishga yordam beradi. Bu madaniyatga xos bo'lgan til, iboralar, ramzlar, an'analar va tarixiy ma'lumotnomalarni o'z ichiga olishi mumkin. Ushbu elementlarni o'z ichiga olgan holda, ommaviy axborot vositalari tomoshabinlar orasida tanishlik va tegishlilik hissini yaratishi mumkin.
- **Haqiqiylik va realizm:** ommaviy axborot vositalarida milliy madaniy leksikadan foydalanish o'ziga xos madaniyatlar yoki jamoalar tasviriga haqiqiylik va realizmni qo'shishi mumkin. Bu sozlamani, belgilarni va ularning

o'zaro ta'sirini aniqroq tasvirlashga yordam beradi, tarkibni ushbu madaniyat odamlari bilan bog'liq qiladi.

- Madaniyatni saqlash va targ'ib qilish: ommaviy axborot vositalari madaniy merosni saqlash va targ'ib qilishda muhim rol o'ynaydi. Milliy madaniy leksikani birlashtirish ma'lum bir madaniyatning an'analari, qadriyatlari va urfodatlarini saqlash va namoyish etishga yordam beradi. Bu madaniy bilimlarni tarqatishga imkon beradi va turli xil madaniy istiqbollarni chuqurroq anglash va qadrlashga yordam beradi.

- Hissiy aloqa: Milliy madaniy leksika tomoshabinlar, xususan, bir xil madaniy ma'lumotlarga ega bo'lganlar o'rtasida hissiy aloqalar va rezonansni uyg'otishi mumkin. Bu nostalji, mag'rurlik yoki umumiy tajriba tuyg'usini qo'zg'atishi, tarkib va uning tomoshabinlari o'rtasida mustahkam aloqani kuchaytirishi mumkin.

- Aloqa va inklyuziya: milliy madaniy leksikadan foydalanish ma'lum bir madaniy guruh ichida samarali muloqotni osonlashtiradi. Bu ushbu madaniyat a'zolariga tarkibni osonroq tushunishga va ular bilan bog'lanishga imkon beradi, inklyuziya va vakillik tuyg'usini kuchaytiradi. Shu bilan birga, tarkibni kengroq auditoriya uchun tushunarli va tushunarli bo'lishini ta'minlash uchun muvozanatni saqlash muhimdir.

- Stereotiplash va noto'g'ri talqin qilish: Milliy madaniy leksikadan foydalanish haqiqiylikni oshirishi mumkin bo'lsa-da, stereotiplarni davom ettirish yoki mas'uliyat bilan ishlatilmasa, madaniyatni noto'g'ri ko'rsatish xavfi mavjud. Media salbiy yoki noxolis tasvirlarni kuchaytirmaslik uchun harakat qilishi kerak va buning o'rniga madaniy xilma-xillikni nozik va aniq namoyish etishni maqsad qilishi kerak.

Shuni ta'kidlash kerakki, ommaviy axborot vositalarida milliy madaniy leksikadan foydalanishga madaniy sezgirlik, hurmat va u ishlatilayotgan kontekstni tushunish bilan yondashish kerak. Tahlil ommaviy axborot vositalarida milliy madaniy leksikadan foydalanishning bir nechta o'ziga xos xususiyatlarini aniqladi:

- Til va Lug'at: ommaviy axborot vositalarida ko'pincha ma'lum bir millatning madaniy merosida chuqur ildiz otgan noyob so'zlar, iboralar va iboralar qo'llaniladi. Ushbu lingvistik iboralar madaniyatning tarixiy, ijtimoiy va

geografik jihatlarini qamrab oladi va maqsadli auditoriya bilan samarali aloqa o'rnatishga imkon beradi.

- Madaniy ma'lumotnomalar: Media-kontent ko'pincha madaniy ma'lumotnomalarni, shu jumladan ramzlar, an'analar, folklor va tarixiy voqealarni o'z ichiga oladi. Ushbu ma'lumotnomalar tomoshabinlar orasida tanishlik va tegishlilik tuyg'usini uyg'otadi, madaniy o'ziga xoslikni mustahkamlaydi va umumiy tajriba yaratadi.
- Mahalliyashtirilgan moslashuvlar: Media-mahsulotlar ko'pincha filmlar, teleshoular va kitoblar kabi xorijiy tarkibni maqsadli auditoriyaning madaniy afzalliklari va sezgirligiga moslashtiradi. Ushbu moslashuv tomoshabinlarning faolligini oshirish uchun tarjimalar, mahalliyashtirilgan dialog va madaniy o'zgarishlar kabi lingvistik o'zgarishlarni o'z ichiga oladi.

Muhokama:

Ommaviy axborot vositalarida milliy madaniy leksikadan foydalanish ijobiy va salbiy oqibatlariga olib keladi. Bir tomondan, u madaniy o'ziga xoslikni mustahkamlaydi, madaniy merosni saqlaydi va shaxslar orasida g'urur hissini uyg'otadi. Bu ma'lum bir madaniyatni yaxshiroq namoyish etish va tushunishga imkon beradi, madaniy xilma-xillik va inklyuzivlikni targ'ib qiladi. Boshqa tomondan, milliy madaniy leksikaga haddan tashqari ishonish ona tilida so'zlashmaydiganlar uchun lingvistik to'siqlar yaratishi va ko'p madaniyatli jamiyatda samarali muloqotga to'sqinlik qilishi mumkin.

Ommaviy axborot vositalarining milliy madaniy leksikondan foydalanishiga turli xil auditoriyani hisobga olgan holda ehtiyotkorlik bilan yondashish kerak. Madaniy haqiqiylik va inklyuzivlik o'rtasida muvozanatni saqlash juda muhimdir. Media mutaxassislari va kontent yaratuvchilari potentsial istisno effektlarini yodda tutishlari va o'z tarkiblarini kengroq auditoriya uchun yanada qulayroq qilish yo'llarini topishga intilishlari kerak.

Xulosa va takliflar:

Xulosa qilib aytganda, ommaviy axborot vositalarida milliy madaniy leksikadan foydalanish madaniy vakillik va aloqa uchun muhim ahamiyatga ega. Bunday foydalanishning o'ziga xos xususiyatlarini tan olish va tushunish madaniyatlararo tushunishni kuchaytirishi va turli jamoalar o'rtasida muloqotni rivojlantirishi mumkin. Shu bilan birga, media kontenti kengroq auditoriya

uchun ochiq va aloqador bo'lishini ta'minlash uchun madaniy haqiqiylik va inklyuzivlik o'rtasidagi nozik muvozanatni saqlash juda muhimdir.

Bunga erishish uchun media tashkilotlari va kontent yaratuvchilari quyidagi takliflarni ko'rib chiqishlari kerak:

1. Madaniy almashinuvni rivojlantirish: madaniy chegaralardan oshib ketadigan va madaniyatlararo tushunishni targ'ib qiluvchi tarkibni yaratish uchun ommaviy axborot vositalarida madaniyatlararo hamkorlik va almashinuvni rag'batlantirish.
2. Kontekstli ma'lumotni taqdim eting: ona tilida so'zlashmaydiganlarga milliy madaniy leksikani tushunish va ular bilan aloqada bo'lishga yordam berish uchun kontekstli ma'lumotlar va tushuntirishlarni media tarkibiga kiriting.
3. Ko'p tillilikni qabul qiling: turli xil lingvistik kelib chiqishi va lingvistik xilma-xillikni targ'ib qilish uchun media platformalarida ko'p tillilikni ta'kidlang.
4. Madaniy sezgirlikni targ'ib qilish: ommaviy axborot vositalari mutaxassislari stereotiplar yoki madaniy o'zlashtirishdan qochish uchun madaniy sezgirlik va milliy madaniy leksikadan mas'uliyatli foydalanish bo'yicha treninglardan o'tishlari kerak.

Ushbu takliflarni amalga oshirish orqali ommaviy axborot vositalari tobora o'zaro bog'liq bo'lgan dunyoda madaniy qadrlash, tushunish va birlikni rivojlantirish uchun milliy madaniy leksikaning kuchidan foydalanishi mumkin.

Adabiyotlar.

1. Shavkat Mirziyoyevning matbuot va ommaviy axborot vositalari xodimlariga tabrigi. 26.06.2020.
2. Allamberganova P. Telejurnalistika janrlari, – T.: “ Yangi asr avlodi” , 2014.
3. Jurnalistika: Bosma ommaviy axborot vositalarida janrlar va mahorat masalalari. Nashrga tayyorlovchi N.Toshpo'latova. 5-j. –T.: “O'zbekiston”, 2019. 20-bet.
4. Ворошилов В.В. Журналистика. Санк-Петербург. 2001. –С.159.
5. Фихтелиус Э. Журналистиканинг 10 қоидаси, –Т.: “Шарқ” НМАК, 2002 йил 121-бет

6. Гундорова И.В. Телевидение и нравственность:возможен ли союз? // Школьный психолог. – М.: Первое сентября. –2006, № 12.
7. Камалетдинова З.Ф., Антонова Н.В. Психологическое консультирование: когнитивно-пведенческий подход. –М.: Юрайт, 2019. – 211 с. –С.32-33.
8. Shaxsda ilmiy dunyoqarash rivojlanashining psixologik imkoniyatlari va tarbiyaviy jihatlari. Ilmiy amaliy konferensiya materiallari. – T.: TDPU, 2019., B.112